

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos ir darbo ministerijai
A. Vivulskio g. 11, 03610 Vilnius

VALSTYBINIO AUDITO IŠVADA

2014 m. liepos 15 d. Nr. 9-42

Vilnius

Mes atlikome Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2013 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams per 2013 metus auditą.

Vadovybės atsakomybė

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vadovas arba jo įgaliotas administracijos vadovas yra atsakingas už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą, bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams bei efektyvią vidaus kontrolę.

Auditoriaus atsakomybė

Mūsų pareiga, remiantis atliktu auditu, pareikšti nuomonę dėl Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių bei dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje ir jai pavaldžiose įstaigose.

Auditą atlikome pagal Valstybinio audito reikalavimus, Tarptautinius audito standartus ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, kuriuose nurodyta auditą planuoti ir atlikti taip, kad būtų gautas pakankamas užtikrinimas dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių tinkamo ir teisingo pateikimo bei dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams. Audito metu surinkome įrodymus, kuriais pagrindėme šiuos vertinimus: Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos apskaitos sistemos ir metodų, įskaitant vadovybės atliktus apskaitinius įvertinimus; konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų, šių rinkinių parengimo ir pateikimo; valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo

ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams. Manome, kad surinkti audito įrodymai suteikia pakankamą pagrindą auditoriaus nuomonei pareikšti.

Sąlyginės nuomonės dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio pagrindas

Ministerijai pavaldžios įstaigos nesilaikė 12-ojo VSAFAS reikalavimų ir nekilnojamąsias kultūros vertybes netinkamai priskyrė pastatams, skaičiavo jų nusidėvėjimą, po pirminio pripažinimo nevertino kultūros vertybių tikrosios vertės ir finansinėse ataskaitose nurodė jų vertę, neatitinkančią draudžiamosios ar Registrų centro skelbiamos rinkos vertės. Todėl konsoliduotojoje 2013-12-31 finansinės būklės ataskaitoje nurodytas 20 471,1 tūkst. Lt didesnis pastatų likutis; negalėjome patvirtinti 6 108,6 (iš 6 533,7) tūkst. Lt nekilnojamųjų kultūros vertybių, 26 539,9 (iš 668 328,9) tūkst. Lt finansavimo sumų ir tikrosios vertės rezervo 39,8 tūkst. Lt (iš 426,6 tūkst. Lt) likučių teisingumo; konsoliduotojoje 2013-12-31 Veiklos rezultatų ataskaitoje nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos ir finansavimo pajamos nurodytos 413,4 tūkst. Lt didesnės (ataskaitos 1 dalis, 6–8 psl.).

Sąlyginė nuomonė dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio

Mūsų nuomone, išskyrus poveikį, kurį turi sąlyginės nuomonės pagrindą sudarantys dalykai, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2013 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys nurodo tikrą ir teisingą Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų 2013 m. gruodžio 31 d. finansinę būklę, 2013 metų veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus.

Besąlyginė nuomonė dėl konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio

Mūsų nuomone, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2013 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas ir pateiktas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą.

Sąlyginės nuomonės dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pagrindas

Lietuvos darbo birža ir teritorinės darbo biržos, skyrusios savivaldybėms Užimtumo fondo lėšų, neužtikrino tinkamos viešųjų darbų finansavimo kontrolės ir Užimtumo rėmimo įstatymo 28 str. reikalavimų laikymosi, nes:

- savivaldybės, vykdydamos pagal pobūdį savarankiškomis savivaldybių funkcijoms priskirtinus viešuosius darbus, juos finansavo kaip valstybės perduotų funkcijų vykdymą – prisidėdamos ne savivaldybių biudžeto, o valstybės tikslinių dotacijų lėšomis, be to, netinkama (40 proc.) dalimi;
- savivaldybėse vykdyti darbai ne visais atvejais turėjo būti priskirti viešiesiems, nes nebuvo laikino pobūdžio ir neteikė socialinės naudos vietos bendruomenei.

Todėl negalėjome patvirtinti, kad Užimtumo fondo lėšos (dalis iš 35 558,6 tūkst. Lt) ir specialiosios tikslinės dotacijos lėšos (dalis iš 26 677 tūkst. Lt) viešiesiems darbams finansuoti panaudotos pagrįstai ir pagal paskirtį (ataskaitos 2.1.1 skirsnis, 8–13 psl.).

Teritorinės darbo biržos aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse dalyvaujantiems asmenims kelionės išlaidas apskaičiavo ir apmokėjo neįvertinusios asmens nurodytų gyvenamosios vietovės duomenų patikimumo ir neįsitikinusios, ar asmuo tikrai patyrė tokias išlaidas. Todėl negalime

patvirtinti, kad teritorinės darbo biržos 4 384,1 tūkst. Lt Užimtumo fondo ir ES lėšų kelionės išlaidoms apmokėti panaudojo pagrįstai, laikydamosi Užimtumo rėmimo ir Buhalterinės apskaitos įstatymų (ataskaitos 2.1.2 skirsnis, 13–14 psl.).

Neįgaliųjų reikalų departamentas, patvirtinęs nepakankamai detalias ataskaitų apie savivaldybių panaudotas lėšas neįgaliųjų būsto pritaikymui formas ir patikros savivaldybėje protokolo formas, netinkamai vykdė jam pavestą kontrolę, nes pagal Vilniaus ir Klaipėdos miestų savivaldybių pateiktų ataskaitų duomenis būstui pritaikyti jos panaudojo daugiau valstybės biudžeto lėšų nei socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintame Būsto pritaikymo neįgaliesiems finansavimo tvarkos apraše nustatyti maksimalūs išlaidų dydžiai. Pagal, kitų savivaldybių ataskaitų duomenis negalėjome įvertinti, ar neįgaliųjų būstui pritaikyti jos skyrė pakankamą savivaldybės biudžeto lėšų dalį. Todėl negalėjome patvirtinti, kad dalis iš neįgaliųjų būsto pritaikymui savivaldybėms skirtų (2 493,1 tūkst. Lt) valstybės biudžeto lėšų panaudota laikantis teisės aktų reikalavimų (ataskaitos 2.2 poskyris, 14–17 psl.).

Teritorinės darbo biržos neįgaliųjų socialinėms įmonėms subsidijas asistento išlaidoms skyrė neįvertinusios asistento pagalbos būtinumo ir neįsitikinusios išlaidų tinkamumu, taip nesivadovavo Socialinių įmonių įstatymu ir 2012-03-09 įsakymu Nr. A1-135 patvirtintu Valstybės pagalbos socialinėms įmonėms aprašu, todėl negalėjome patvirtinti, kad subsidijos neįgaliųjų asistentų išlaidoms (dalis iš 304,5 tūkst. Lt) skirtos pagrįstai (ataskaitos 2.3 poskyris, 17–18 psl.).

Kupiškio socialinės globos namai, 2007 m. pirkdami rekonstravimo darbus, pažeidė Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytus lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir proporcingumo principus bei kitas nuostatas, nes nustatė neproporcingus, diskriminacinius, konkurenciją ribojančius reikalavimus, neatmetė tiekėjo, nurodžiusio per didelę, perkančiajai organizacijai nepriimtina, kainą, pasiūlymo, o sudarė su juo sutartį, kurios vykdymo metu keitė sutarties sąlygas. Kupiškio socialinės globos namai 2013 m. panaudojo 1 925,0 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų, tęsdami pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus sudarytos sutarties vykdymą (ataskaitos 2.4 poskyris, 18–20 psl.).

Ministerija lėšas subsidijoms bankui būsto kredito daliai padengti perveda neįsitikinusi banko ataskaitoje nurodytos lėšų, reikalingų subsidijoms apmokėti, sumos teisingumu ir pagal sutarties ar teisės aktus neturėdama galimybių šiuos duomenis patikrinti, todėl negalime patvirtinti, kad 1 521,9 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų panaudota laikantis Biudžeto sandaros įstatyme asignavimų valdytojui nustatytos pareigos užtikrinti programų vykdymo ir paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą (ataskaitos 2.5 poskyris, 20–21 psl.).

Ministerijai pavaldūs Aknystos, Ilguvos, Macikų, Pabradės, Suvalkijos socialinės globos namai ir Pabradės vaikų globos įstaiga neįgyvenamąsias patalpas išnuomojo ne konkurso būdu, taip nesilaikė Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo ir Vyriausybės nutarimo „Dėl valstybės materialiojo turto nuomos“ reikalavimų turtą nuomoti viešojo konkurso būdu (ataskaitos 3.1.1 skirsnis, 21–23 psl.).

Suvalkijos, Didvyžių, Jasiuliškių ir Adakavo socialinės globos namai, nesilaikydami Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo reikalavimų, leido uždarosioms akcinėms bendrovėms ir fiziniams asmenims neatlygintinai naudotis patikėjimo teise valdomu turtu (katilinės, rūšio, ūkinio pastato patalpomis), o už naudojimąsi juo valstybės biudžetas negavo pajamų (ataskaitos 3.1.1 skirsnis, 21–23 psl.).

Jotainių, Prūdiškių ir Didvyžių socialinės globos namai, sudarę neterminuotas tarnybinių gyvenamųjų patalpų nuomos sutartis, patalpas naudojo ne pagal paskirtį, t. y. nuomojo su įstaiga

darbo santykiais nesusijusiems asmenims, taip nesilaikydamos Civilinio kodekso ir Vyriausybės nutarimo „Dėl tarnybinių gyvenamųjų patalpų naudojimo ir apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“ reikalavimų tarnybines gyvenamąsias patalpas skirti apgyvendinti darbuotojams, kol nenutrūksta darbo santykiai su darbdaviu (ataskaitos 3.1.2 skirsnis, 23–24 psl.).

Ministerija, nustačiusi neįgaliųjų aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis per savivaldybes tvarką, neužtikrino teisėto valstybės turto (techninės pagalbos priemonių) perdavimo neįgaliesiems, nes pažeidžiamas Valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo įstatymas ir Vyriausybės nutarimas, kad valstybės turtas, perduotas pagal panaudą, negali būti perduotas naudotis tretiesiems asmenims (ataskaitos 3.1.3 skirsnis, 24–25 psl.).

Techninės pagalbos neįgaliesiems centras, pagal panaudą perdavęs techninės pagalbos priemones savivaldybėms, neužtikrino tinkamos šio turto inventorizacijos, nes iš panaudos gavėjų negavo 5 361,0 tūkst. Lt vertės turto inventorizacijos aprašų (ataskaitos 3.1.3 skirsnis, 24–25 psl.).

Ministerija, nebūdama turto valdytoja, įpareigojo Socialinių paslaugų priežiūros departamentą, o šis pasirašė turto, ministerijos gauto pagal panaudą, nuomos sutartis su fiziniais asmenimis, tokiu būdu nesilaikė Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo draudimo perduoti pagal panaudą gautą turtą naudoti tretiesiems asmenims (ataskaitos 3.1.4 skirsnis, 26–28 psl.).

Punkto gyventojams (nuomininkams) nevykdant pareigos daryti einamąjį remontą ar dengti kitas eksploataavimo išlaidas, Socialinių paslaugų priežiūros departamentas 27,9 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų panaudojo ne pagal paskirtį, o fizinių asmenų patirtoms išlaidoms dengti (ataskaitos 3.1.4 skirsnis, 26–28 psl.).

Sąlyginė nuomonė dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams

Mūsų nuomone, išskyrus poveikį, kurį turi sąlyginės nuomonės pagrindą sudarantys dalykai, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir jai pavaldžios įstaigos visais reikšmingais atžvilgiais 2013 metais valstybės lėšas ir turtą valdė, naudojo, disponavo jais teisėtai ir naudojo įstatymų nustatytiems tikslams.

Valstybinio audito išvadą teikiame kartu su valstybinio audito ataskaita ir pridedame audituotų Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių kopijas.

1-ojo audito departamento direktorius

Laimonas Čiakas

1-ojo audito departamento
vyriausiasis valstybinis auditorius

Arūnas Marma